

Microkrediet en training

Pas recent is aangetoond dat ondernemers door opleiding betere kansen maken om succesvol te zijn. Maar dit effect is alleen in westerse landen onderzocht. Hoe belangrijk is de ontwikkeling van menselijk kapitaal voor de honderden miljoenen ondernemers in ontwikkelingslanden? Tot nu toe werd aangenomen dat deze ondernemers met name vooruit geholpen worden door kapitaalinjecties met behulp van microkrediet. Maar wat is het effect van een gelijktijdige injectie van menselijk kapitaal voor deze ondernemers die meestal geen enkele training in ondernemerschap hebben genoten? Alss het effect van het aanbieden van ondernemers-training -naast het aanbieden van een microkrediet- positief is profiteren niet alleen de ondernemers zelf hiervan door een grotere welvaart, maar ook de instituties die microkredieten verlenen. Rente en aflossing komen eerder terug van beter presterende (en/of meer tevreden) ondernemers en beter presterende en tevreden ondernemers nemen ook meer andere bancaire diensten af.

Karlan en Valdivia, onder andere verbonden aan de Yale universiteit, hebben onderzocht of ondernemers in Peru die naast een microkrediet ook training krijgen beter presteren dan ondernemers met alleen een krediet. De onderzochte trainingen worden georganiseerd door de Amerikaanse organisatie “Freedom from Hunger” (FFH). FFH is wereldwijd de grootste aanbieder van “credit with education”. In het kort komt het programma erop neer dat ondernemers met krediet niet alleen wekelijks over bankzaken komen praten en komen afbetalen bij de bank, maar dat aan deze wekelijkse sessie een training van 30 a 60 minuten wordt geplakt gedurende een half jaar.

Ondernemers worden getraind met behulp van discussies en (huiswerk-)oefeningen over het identificeren van klanten, concurrenten, positionering, promoties en commerciële planning. Andere onderwerpen die besproken worden zijn het scheiden van het financiële en zakelijke huishouden en de definities en berekeningen van inkomen, kosten, prijzen en winst. Er vindt geen individueel advies plaats.

Karlan en Valdivia meten de effecten van deze trainingen op verschillende uitkomsten in de twee jaar die volgen op het programma: het beter omgaan met het bedrijf zoals bijvoorbeeld het bijhouden van een boekhouding en de uitkomsten voor het bedrijf zoals bijvoorbeeld omzet. Maar ook de effecten op de welvaart van het huishouden en de terugbetaling van de leningen aan de banken worden gemeten.

Het onderzoek is experimenteel opgezet: een door de onderzoekers aangewezen groep ondernemers krijgt wel training en een andere groep krijgt geen training. Ze meten de verschillen in uitkomsten tussen deze groepen. Er zijn belangrijke positieve effecten van het programma die in termen van meetbare economische opbrengsten hoger zijn dan de kosten. Ondernemers met training gaan beter met hun bedrijf om: ze maken meer onderscheid tussen huishoud- en bedrijfsfinanciën, ze herinvesteren meer winst en ze houden vaker een boekhouding bij. Ze hebben een hoger en standvastiger bedrijfsinkomen en ze lossen beter af.

Een ander belangrijk resultaat is dat het effect het sterkst is voor ondernemers die in het begin de minste belangstelling hadden voor de training. Dit betekent dat het gewoon aanbieden van de training via de markt niet dit grote effect zal opleveren. Hoe een en ander het best geïmplementeerd wordt, moet verder onderzocht worden. Gezien de grote markt van microkredieten en het belang van opleiding voor goed ondernemerschap en daardoor voor groei en ontwikkeling van economisch achtergestelde mensen in ontwikkelingslanden is dit de moeite waard.

Mirjam van Praag is hoogleraar ondernemerschap en organisatie en directeur van het Amsterdam Center for Entrepreneurship (Universiteit van Amsterdam).